

پايدىلىنىش خەۋىرى

مەملىكەت ئىچىدىكى بىر تۇتاش نومۇرى: CN 65-0065/W- (ئىنگلىزچە) 57-112

2002-يىلى 17-سېنتەبىر (سەيشەنبە)

روسىيە جۇڭگوغا «K-27» تىپلىق تىك ئۇچار ئايروپىلان ياساپ بەردى

[روسىيە ئاگېنتلىقى-ت ئاس س، موسكۋا، 12-سېنتەبىر تېلېگراممىسى] كۇمبېرتا ئايروپىلان ياساش كارخانىسى جۇڭگونى «K-27» تىپلىق پاراخوتقا قونالايدىغان تىك ئۇچار ئايروپىلان بىلەن تەمىنلەش ۋەزىپىسىنى تاماملىدى.

«K-27» تىپلىق تىك ئۇچار ئايروپىلان باشقۇرۇلدىغان بومبا ئورۇندۇرۇش لاشتۇرۇلغان «زامانىۋى» دەرىجىلىك قوغلىغۇچى پاراخوتقا ئىشلىتىلىدۇ. روسىيە ھەربىي سانائەت ئۈنۋېرسال گەۋدىسىدىكى ئەربانىڭ ئېيتىشىچە جۇڭگو «K-27» تىپلىق تىك ئۇچار ئايروپىلاننى ئىشلىتىۋاتقانلىقىنى ھەم ئۇنىڭدىن ناھايىتى رازى بولغانلىقىنى ئېيتقان.

نىڭ ئاخىرىدا باشلىقلار ئۇچرىشىدۇ. غانلىقنى جاكارلىغاندىن بۇيان، چاۋش يەن ئاخبارات ئاگېنتلىقىنىڭ ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتى توغرىسىدا تۇنجى قېتىم ئېلان قىلغان ئۇچۇرى.

جۇڭگو چاۋشەن-ياپونىيە مۇنا. سۈنۈتى ياخشىلانغانلىقىنى ئالغىلىدى

[كۇڭتۇڭ ئاگېنتلىقى، دۇڭجىڭ، 14-سېنتەبىر تېلېگراممىسى] جۇڭگو باش ۋەزىر شياۋچۈەننىڭ تۇنجى قېتىم چاۋشەننى زىيارەتتە بولىدىغانلىقىنى ئالغىلىدى ھەم پائال قوللىدى. بۇنىڭ سەۋەبى شۇكى، ياپونىيە-چاۋشەن مۇنا. سۈنۈتىنىڭ ياخشىلىنىشى شەرقىي ئا. سىيا ۋەزىيىتىنى مۇقىملاشتۇرۇشنىڭ بۆسۈش ئېغىزى بولۇپ قالىدۇ ھەم جۇڭگونىڭ ئىقتىسادىي تەرەققىياتى ۋە ئىجتىمائىي مۇقىملىقىغا ياخشى تەسىر كۆرسىتىدۇ.

چاۋشەن ئىقتىسادىي جەھەتتىمۇ ياپونىيەنىڭ نۇرغۇنلىغان مەبلەغىگە ئېرىشەلمە، جۇڭگونىڭ چاۋشەننىڭ ياردەم بېرىش يۈكسى زور دەرىجىدە يېتىپ كەلگەندۇ. چاۋشەننىڭ ئىقتىسادىي ئەھۋالى ياخشىلانما، چېگرىدىن ئۆتۈپ جۇڭگوغا كىرىدىغان ھەم جۇڭگونىڭ جەمئىيەت مۇقىملىقى ئالغىلى بولۇپ قالىدىغان چېگرىدىن قاتنىشىش ئۆتكۈ. چىلەر مەسلىسىمۇ ھەل بولىدۇ.

كورىيە يازما جاۋابتىن ھىيران قالدى ھەم خۇشال بولدى

[كۇڭتۇڭ ئاگېنتلىقى، دۇڭجىڭ، 14-سېنتەبىر تېلېگراممىسى] چاۋشەن ئەمگەكچىلەر پارتىيىسىنىڭ باش شۇ. جىسى جىن جېڭرى 14-سېنتەبىر كۇڭ. نۇڭ ئاگېنتلىقىنىڭ يازما زىيارىتىنى قوبۇل قىلغاندا، ياپونىيە-چاۋشەن باشلىقلار سۆھبىتىنىڭ ئۆتكۈزۈلۈشىنى ئارزۇ قىلىۋاتقانلىقىنى ئېيتتى. كورىيە بۇنى ئالغىشلاش بىلەن بىللە، ناھايىتى ھىيران قالدى.

كورىيە ھۆكۈمىتى ئەربابى مۇنداق دېدى: «باش شۇجى جىن جېڭرىنىڭ قارىشىنى بۇنداق شەكىلدە ئىپادىلىشى ناھايىتى ئاز ئۇچرايدۇ.» كورىيە ھۆكۈمىتى ياپونىيە-چاۋشەن يەن باشلىقلار سۆھبىتى جەنۇبىدىكى مۇناسىۋىتىگە ياخشى تەسىر كۆرسىتىدۇ دەپ قارىغانلىقىنى، باشلىقلار سۆھبىتىنى ئومۇميۈزلۈك قوللىدى.

جىن جېڭرى شياۋچۈەننى كۈتۈۋېلىش ئۈچۈن دۈشمەنلىشىشنى تۈگىتىشكە تىرىشتى

نىڭ مەنپەئىتى ۋە ئارزۇ-ئۈمىدىگە ئاسا. سەن ئىناق ھەم دوستانە قوشنىدارچە. لىق يېڭىچە مۇناسىۋىتىنى ئىلگىرى سۈرۈشتىن ئىبارەت. ئوبزوردا يەنە مۇنداق دېيىلدى: «چاۋشەن بىلەن ياپونىيە ئارىسىدىكى مۇناسىۋەت مەسلىسى ھەل قىلىنىشى كېرەك، بۇ دەۋرنىڭ تەلپى، ئىككى دۆ. لەت خەلقىنىڭ ئارزۇسىمۇ ئۇيغۇن كېلىدۇ.»

ياپونىيە چاۋشەننىڭ كۆپلەپ ئىقتىسادىي ياردەم بېرىدۇ

غانلىقنى بىلدۈردى. نۆۋەتتىكى باھا- بويىچە، بۇ 1965-يىلى ياپونىيە كورىيە بىلەن دىپلوماتىك مۇناسىۋەت ئورناتقاندا خەنچىڭنى تەمىنلىگەن ياردەمگە باراۋەر كېلىدۇ. دەل مۇشۇ مەبلەغ كورىيە ئىقتىسادىنىڭ كۈللىنىشىگە ئاساس سالغانىدى. بېرىلمەكچى بولغان ياردەم پىكرىدا چاۋشەن تەسىر قالدۇردى، ئۇ ھازىر ياپونىيەدىن ئۇرۇش تۈلىمى تەلەپ قىلمايدىغان بولدى. ئىلگىرى چاۋشەن-ياپونىيەدىن ئۇرۇش تۈلىمى تەلەپ قىلغان بولسىمۇ، ياپونىيە بۇنىڭغا قەتئىي قارشى تۇرغان، چۈنكى ئۇ بىز ئەزەلدىن چاۋشەن بىلەن ئۇرۇشۇپ باقمىغان، دەپ سەۋەب كۆرسەتكەن.

جۇڭگو بىلەن قىرغىزىستان تېررورلۇققا قارشى بىرلەشمە ھەربىي مانېۋىر ئۆتكۈزىدۇ

قاتارلىق باشقا تۆت دۆلەت كۆزەتكۈچى سالاھىيىتىدە قاتنىشىدۇ. بۇ ئازاتلىق ئارمىيىسىنىڭ دۆلەت چېگرىسىدىن ھال- قىپ «شەرقىي تۈركىستان» كۈچلە- رىگە زەربە بېرىشتە مۇھىم بىر قەدەم تاشلىشى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. قىرغىزىستان دۆلەت مۇداپىئە مە- نىستىرى تۇپويېۋ يېقىندا مۇنداق دەپ كۆرسەتتى: قىرغىزىستان بىلەن جۇڭگو چېگرا مۇداپىئە ئارمىيىلىرى- نىڭ پات ئارىدا ئۆتكۈزۈلۈشى ناھە- ۋىرى شائىخى ھەمكارلىق تەشكىلات- دىكى ئالتە دۆلەت باشلىقلىرى ھاسىل

چاۋشەن بۈگۈن ئىلگىرىكى پوزىتىس- يىسىنى ئۆزگەرتىپ ئىجابىي ئۇچۇر بې- رىپ، ياپونىيە بىلەن قويۇق ھەم دوستانە مۇناسىۋەتتە بولۇشنى مۇراجىئەت قى- لىپ، ئىككى قوشنا دۆلەتنىڭ ئۇزاقتىن بۇيانقى دۈشمەنلىشىشنى تۈگىتىدىغان ۋاقىت بولۇپ قالدى، دېدى.

چاۋشەن مەركىزىي ئاگېنتلىقىنىڭ ئوبزورىدا مۇنداق دېيىلدى: «ئىككى تەرەپ مۇناسىۋىتىنى ياخشىلاش تۈپتىن ئېلىپ ئېيتقاندا، ئىككى دۆلەت خەلق-

[روسىيە «خەۋەرلىرى گېزىتى» نىڭ 14-سېنتەبىر تېلېگراممىسى] ياپونىيە باش ۋەزىرى شياۋچۈەن چۈنچىلاڭ 17- سېنتەبىر تۇنجى قېتىم پىكرىدا بىر كۈن زىيارەتتە بولىدۇ.

ياپونىيە باش ۋەزىرى پىكرىدا 1910-يىلىدىن 1945-يىلىغىچە بولغان مۇستەملىكە ھۆكۈمرانلىق مەزگىلىنىڭ چاۋشەن خەلقىگە ئېلىپ كەلگەن ئا- زاب-ئوقۇبەتلىرى ئۈچۈن ئاشكارا كە- چۈرۈم سورىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.

دۇڭجىڭ يەنە چاۋشەننى سوۋغات ۋە ئېتىبار بېرىدىغان قەرز شەكلىدە 10 مىليارد دوللاردىن 13 مىليارد دوللارغىچە ئىقتىسادىي ياردەم بىلەن تەمىنلەش مەسلىسى توغرىسىدا سۆھبەتلىشىدۇ.

[شياڭگاڭ «قۇياش» گېزىتىنىڭ 13-سېنتەبىر خەۋىرى] جۇڭگو ئارمى- يىسى 53 يىلدىن بۇيان تۇنجى قېتىم چەت ئەل بىلەن بىرلەشمە ھەربىي مانېۋىر ئۆتكۈزىدۇ. جۇڭگو باشچىلى- قىدىكى شائىخى ھەمكارلىق تەشكى- لاتى تېررورلۇققا قارشى ھەربىي مې- خانىزىمى رەسمىي ئىشقا سالدى. جۇڭگونىڭ شىنجاڭ بىلەن چېگرىلى- نىدىغان قىرغىزىستان جۇڭگو بىلەن 1-ئۆكتەبىر ئىككى دۆلەت چېگرا را- يونىدا تېررورلۇققا قارشى بىرلەشمە ھەربىي مانېۋىر ئۆتكۈزىدۇ، روسىيە

بولۇپ كېتىدۇ. ئاخىرىدا ياپونىيەدە زى- يارەتتە بولۇش خىيالىمنىڭ بار-يوقلۇ- قىغا كەلسەك، ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتى نورماللاشسا ھەم ئوڭۇشلۇق تەرەققىي قىلسا، ياپونىيەدە زىيارەتتە بولغىلى بولمايدىغان سەۋەب بولمىسا كېرەك، دەپ قارايمەن.

چاۋشەن يېڭىچە مۇناسىۋەتنى ئىلگىرى سۈرۈشنى مۇراجىئەت قىلدى [فرانسىيە ئاخبارات ئاگېنتلىقى، دۇڭجىڭ، 14-سېنتەبىر تېلېگراممىسى]

باش ۋەزىر شياۋچۈەننىڭ دۆلىتىمىزدە زىيارەتتە بولۇشنى قارشى ئالمىمەن. بۇ قېتىمقى ئۇچرىشىشىمىز ۋە سۆھبەتلى- شىمىزنىڭ مول، نەتىجىلىك بول- دىغانلىقىغا ئىشىنىمەن. بىز چوقۇم چاۋشەن-ياپونىيە مۇناسىۋىتىنى ياخ- شىلاشتىن ئىبارەت بۇ ئورتاق ئىرادە ۋە تىرىشچانلىق ئارقىلىق، ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتى تارىخىدا يېڭى سەھىپە ئې- چىشىمىز كېرەك.

چاۋشەن-ياپونىيە مۇناسىۋىتىنى نورماللاشتۇرۇشتا ھەل قىلىشقا تېگىش- لىك تۈپ مەسىلە ئىككى دۆلەت ئارىسى- دىكى بەختسىز ئۆتمۈشنى ئۈزۈل-كې- سىل ھېساب-كىتاب قىلىشتىن ئىبارەت. تۈپتۈرغا بىر ئەسردىن بۇيان يىغىلىپ قالغان ئۆچمەنلىشىش تارىخىنى بىر چەتكە قايرىپ قويماق، دىپلوماتىك مۇ- ناسىۋەتنى نورماللاشتۇرغىلى بولمايدۇ، ئىناق ھەم دوستانە قوشنىدارچىلىق مۇ- ناسىۋەتمۇ ئورناتقىلى بولمايدۇ. تارىخىي ھېسابات قىلىش ئۈچۈن، ياپونىيە دۆلە- تىمىز خەلقى كەچۈرگەن ھەر خىل ئا- پەتلەر ۋە تارتقان زىيانلارنى تولۇق كۆزدە تۇتۇپ، سەمىمىيلىك بىلەن ئەپسۇس- شۇ، تۆلەم بېرىش مەسلىسىنى توغرا ھەل قىلىشى كېرەك.

ھازىر ئىككى دۆلەت بەزى ئۇششاق مەسىلىلەردە تالاش-تارتىش قىلىپ، بىر-بىرىنىڭ پۈت-قوللىنى چۈشەپ-قو- يۇۋاتىدۇ. ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتى ياخشىلىنىپ، ئۆزئارا ئىشەنچ تۇرغۇزۇلا- سا، بۇ مەسىلىلەر ناھايىتى ئاسانلا ھەل

سېنتەبىر ۋەقەسى دەپ زىيانكەشلىككە ئۇچرىغانلارغا بىرنەچچە مىليارد دوللار ئىئانە قىلدى

ئامېرىكا ۋاشىنگتون ۋادىسى كېزىتى تۈر پونكىتى، 9 سېنتەبىر خەۋىرى [بۆلۈم 11] سېنتەبىر كۈنى تېلېۋىزوردا دۇنيا سودا مەركىزىنىڭ قوشۇمچە بىنا-سىنىڭ ئورۇلۇپ چۈشۈش ۋە بەش-يۈزجەك بىنانىڭ كۆپۈپ كېتىشىدەك قورقۇنۇشلۇق كۆرۈنۈش كۆر-سىنىلگەندە، ئامېرىكىدىكى ئاھالى-لەرنىڭ ئۈچتىن ئىككى قىسمى ئۆزلىرىنىڭ جامى يېتىشچە ئوخ-شاڭلا بىر ئىشنى قىلدى، يەنى پۇل ئىئانە قىلدى.

بىر ئاي ئىچىدىلا 1 مىليارد دوللار پۇل خەيرى-ساخاۋەت ئورگان-لىرىنىڭ ھېساباتىغا كىرگۈزۈلدى، ئۇنىڭ نەچچە مىليونى ئېتىرتىپت-تۈرى ئىناۋەتلىك كارتوشكا ئارقى-لىق ئىئانە قىلىندى.

«خەيرى - ساخاۋەت ئىشلىرى توغرىسىدىكى خاتىرىگە ئاساسلا-دىغاندا، (پايدا قوغلايدىغان كار-خانىنىڭ سودا كېزىتى)مەلىكەت بويىچە ئەڭ چوڭ 30 خەيرى - سا-خاۋەت ئورگىنى ئاز دېگەندە 2 مى-ليارد 200 مىليون دوللار ئىئانە توپ-لىغان، ئىئاننىڭ ئۈچتىن ئىككى قىسمى (مىليارد 400 مىليون) ئاز-قىتىلىپ بولدى. باشقا مۇلاچەرلەردە ئىئانە قىلىنغان پۇلنىڭ ئومۇمىي سوممىسى 2 مىليارد 400 مىليون دوللارغا يەتتى، دەپ قارالدى.

ئامېرىكا قىزىل كېرىت جەم-ئىيىتى ئۆتكەن ھەپتەدە ئىركىن-فوندىنىڭ 1 مىليارد دوللار ئىئانە توپلىغانلىقىنى، بۇ يىلنىڭ ئاخى-رىدا ئۇرۇق - تۇغقانلىرى قازا قىل-غان ياكى يارىدار بولغان 3300 ئائى-لىك ۋە ھۇجۇمغا ئۇچرىغان جايدى-كى خىزمىتىدىن، ئۆي - ماكاندىن ئايرىلىپ قالغان نۇرغۇن كىشىگە ياردەم بېرىش ئۈچۈن، 200 مىليون دوللارنى نورمىدىن سىرت ئارقىتى-دىغانلىقىنى ئېيتتى.

مۇستەقىل تارماقلار (پايدا قوغ-لايدىغان سودا كۆللىكتىپلىرى) 8 - ئايدا ئېلان قىلغان بىر تەك-شۈرۈش دوكلاتىدا % 71 ئامېرىكە-لىقنىڭ خەيرى - ساخاۋەت ئورگان-لىرىنىڭ «11 - سېنتەبىر ۋەقەسى» يۈزىدىن توپلانغان ئىئاننى «سەمىمىي، ئەخلاققا ئۇيغۇن، ھالدا ئىشلەتكەنلىكىگە ئىشىنىدىغانلى-قى مەلۇم بولدى.

پۈتۈن گىرۇزىيىدە باندىتلارنى يوقىتىشنى چەتكە قاقمايمىز، دېدى

گىرۇزىيە ئەسكەرلىرى پانكس جىلغىسىدا تېررورچى-لارنى ئىزدەۋاتىدۇ.

يا روسىيە قوراللىق ئۇنسۇرلارنىڭ بازىلى-رىغا زەربە بەرسۇن. قا-رىغاندا روسىيە ئامېرىكا ئىراققا قوللانغاندەك، گىرۇزىيىگە ھەرىكەت قوللىنىش قارارىغا كەلگەن ئوخشايدۇ. روسىيىنىڭ 11 - سېنتەبىر كۈنىنى تالا-لاپ گىرۇزىيىگە ئۆلتى-ماتۇم يوللىشى پۈتۈن-لەي غەزەزلىك. بۇ تۈ-نۈگۈن نيۇ - يورك بىلەن ۋا-شىنگتوننىڭ تېررورلۇق ھۇجۇ-مىغا ئۇچرىغانلىقىنىڭ بىر يىل-لىقى خاتىرىلەنگەنلىكى ئۈچۈنلا ئەمەس. بۈگۈن بۇش پۈتۈنغا ئوخشاش ب د ت دا ئۆلتىماتۇم يوللاش شەكلى ئارقىلىق، باغداد-تىن خەلقئارا تەكشۈرۈش خادىم-

كى پىلاننى بىلمەسكە سېلىشى كېرەك. گىرۇزىيىنىڭ ئەسكەر ئەۋە-تىشى ئۇرۇش قىلىشىمۇ؟ [فرانسىيە ئاخبارات ئاگېنتى-لىقى، موسكۋا، 1 - سېنتەبىر تې-لىبىگراممىسى] روسىيە زۇڭتۇڭى پۈتۈن بۈگۈن داۋراڭ سېلىپ، گىرۇزىيىنىڭ رۇخسىتىسىز پان-كس جىلغىسىغا ئەسكەر ئەۋەت-تىمىز، دەپ تەھدىت سالىدى. ئۇ مۇنداق دېدى: بۇ رايونغا چېچى-نىيە «تېررورچىلىرى»نىڭ كات-تېببىشى يوشۇرۇنۇپلا قالماستىن، بۆلتۈر ئامېرىكىدا ھۇجۇم قىلىش ۋەقەسى پەيدا قىلغان بەزى كى-شىلەرمۇ يوشۇرۇنۇۋالدى.

بۇ بايانات ئامېرىكا ھۇجۇمغا ئۇچرىغانلىقىنىڭ بىر يىللىقىدا ئېلان قىلىنىپ، گىرۇزىيە پايىتەختى تىبلىسنىڭ كۈچلۈك ئىنكاسىنى قوزغىدى. گىرۇزىيە خەۋپسىزلىك ئىشلىرى مىنىستىرلىكىنىڭ مۇ-ئاۋىن مىنىستىرى ئىلاكلى ئالا-سانيا گىرۇزىيە روسىيىنىڭ ھەر قانداق ئارىلىشىشىنى ئۇرۇش قى-لىشىمۇ؟ دەپ قارايدۇ، دېدى.

[روسىيە ئاگېنتلىقى - ت ئا س س تىبلىس، 11 - سېنتەبىر تېلېگراممىسى] گىرۇزىيە زۇڭتۇڭى شېۋاردنازې پۈتۈننىڭ باياناتىنى ئالدىراقىلىق بىلەن ئېلان قى-لىنغان ھەم ئورۇنسىز بايانات، دې-دى.

ئۇ بۈگۈن تىبلىستا ئالاھىدە ئۆتكۈزۈلگەن ئاخبارات ئېلان قى-لىش يىغىنىدا مۇنداق دېدى: چىقارغان يەكۈنۈم شۇكى، روسىيە زۇڭتۇڭىنىڭ گىرۇزىيە ۋە روسىيە-نى ئەنسىزلىككە چۈشۈرۈپ قوي-غان ۋەزىيەت ۋە مەسىلىلەرگە بول-غان قارىشى بىر تەرەپلىملىك، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۈچە ئويىپكىتپ بولمىدى. ئىككى دۆلەت زۇڭتۇڭ-لىرى ئىجابىي سۆزلىشىۋاتقان ئەھۋالدا، پۈتۈننىڭ نېمە ئۈچۈن بۇنداق بايانات ئېلان قىلغانلىقى-نى چۈشەنمىدىم.

شېۋاردنازې مۇنداق دېدى: ھەرگىزمۇ پۈتۈننىڭ باياناتىنى روسىيىنىڭ گىرۇزىيىگە ئۇرۇش قوزغاشنى كۆزلىگەنلىكى، دەپ قاراشقا بولمايدۇ. باياناتتىن روسىيە گىرۇزىيىگە ھۇجۇم قىلىش نىيى-تىدە بولۇۋاتىدۇ، دەپ يەكۈن چى-قىرىلىشقا بولمايدۇ. ئۇ ئىككى دۆلەت مۇناسىۋىتىدىكى كىرىزىس-نى گىرۇزىيە ۋە روسىيە زۇڭتۇڭلى-رىنىڭ ئورتاق تىرىشچانلىق كۆر-ىشى ئارقىلىق ھەل قىلىشنى ئۈمىد قىلدى.

باشقىلارغىمۇ) ئامېرىكە-نىڭ ئىراققا ھەربىي ھە-رىكەت قوللىنىشىغا قارىتا ناھايىتى پاسسىپ پوزىت-سىيىدە بولغانلىقىنىڭ ئامېرىكىلىقلارنى توسۇپ قالمايدىغانلىقى ئايان. ئىراققا چوقۇم زەربە بې-رىلىدۇ، سادام ھاكىمىيى-تىنىڭ گۇمران بولۇشى ئېنىق. موسكۋا ۋەقەنىڭ باشقا يۆنىلىشكە قاراپ ئىلگىرىلىشىگە تۈرتكە بولۇشقا بەل باغلىدى.

روسىيە ئامېرىكىغا مۇنداق دېدى: ئىراقنى قۇربان قىلىش بەدىلىگە گىرۇزىيىدىكى مەقسىت-مىزگە يېتىمىز. كىرىمىل ئاقساراي-نىڭ ئىراققا زەربە بېرىشىگە توسقۇنلۇق قىلمايدۇ، ئاقساراي كىرىمىلنىڭ گىرۇزىيە توغرىسىدە-

لىيىنىڭ دىپلوماتىيە مىنىستىر-لىرى بىلەن سۆھبەتلەشتى. ئامېرىكا گۇۋۇبۇھەننىڭ ئايال باياناتچىسى لىنئېن كاستېل مۇنداق دېدى: «ئۇلار ئىراق مە-سىلىسى ھەم خەلقئارا جەمئىيەت-نىڭ ب د ت خەۋپسىزلىك كې-گىشىنىڭ قارارىغا خىلاپلىق قىلغان ئىراققا ئورتاق تاقابىل تۇرۇشنىڭ زۆرۈرلۈكى توغرىسىدا مۇزاكىرىلەشتى».

مەركىزىي قوماندانلىق شتابى قاتارغا يۆتكىلىدىكەن [رېپېتېر ئاگېنتلىقى، ۋا-شىنگتون، 10 - سېنتەبىر تېلېگ-راممىسى] فۇكس ئاخبارات تور-ىنىڭ بۈگۈن كەچتىكى خەۋىرىگە قارىغاندا، ئامېرىكا مەركىزىي قو-ماندانلىق شتابى 13 - سېنتەبىر ئۆزىنىڭ باش شتابىنى فلورىدا-دىن پارس قولتۇقىدىكى قاتارغا-يۆتكەيدىكەن.

يۆتكەش ۋاقتى كىشىلەردە ئامېرىكا ئىراققا ھۇجۇم قوزغاش ئۈچۈن ئەسكەر توپلاۋاتقان بولۇ-شى مۇمكىن، دېگەن قىياسنى پەيدا قىلىشى مۇمكىن، لېكىن ئېيتىلىشىچە، بۇ بەشبۇرجەك بىناننىڭ ئۆزىنىڭ ئافغانىستان ئۇرۇش قوماندانلىق شتابىنى ئا-سىياغا تېخىمۇ يېقىن جايغا يۆت-كەيدىغان ئۇزاق مۇددەتلىك پىلا-ننىڭ بىر قىسمى ئىكەن.

لىرىنىڭ تەكشۈرۈشى ئەسلىگە كەلتۈرۈشكە رۇخسەت قىلىشنى تەلەپ قىلىدۇ. سادامنىڭ ئويلى-نىشىغا بىر ئاي ۋاقىت بېرىلدى. شۇ چاغدا تەكشۈرۈش خادىملىرى باغدادقا بارالمىسا، ئامېرىكا ئىراققا زەربە بېرىدۇ. موسكۋاغا (ئۇنىڭغىلا ئەمەس مېرىكا ئايروپىلانلىرىنىڭ ئىراققا قارىتىلغان مۇداپىئە ۋە ياردەم ۋە-زىپىسىنى ئىجرا قىلغاندا، سەئۇ-دى ئەرەبىستانى ھاۋا تەۋەلىكىگە كىرىشىگە يول قويۇلىدۇ. بەھرەيىن ئامېرىكا 5 - فلو-تىنىڭ مەنامەھتىن پايدىلىنىش دائىرىسىنى كېڭەيتىشىگە يول قويۇش توغرىسىدا ۋەدە بەردى. قاتار ئامېرىكىنىڭ ئۇدايد ھاۋا ئارمىيە بازىسىنى مەركەزلىك ئىشلىتىشىگە رۇخسەت قىلىدۇ. كۆۋەيت ئىزچىل ھالدا يېڭى قو-رال - ياراغ ۋە ئەسكەر قوبۇل قى-لىپ، ئىراقنىڭ جەنۇبىغا زەربە

سېنتەبىر كۈنىنى تالا-لاپ گىرۇزىيىگە ئۆلتى-ماتۇم يوللىشى پۈتۈن-لەي غەزەزلىك. بۇ تۈ-نۈگۈن نيۇ - يورك بىلەن ۋا-شىنگتوننىڭ تېررورلۇق ھۇجۇ-مىغا ئۇچرىغانلىقىنىڭ بىر يىل-لىقى خاتىرىلەنگەنلىكى ئۈچۈنلا ئەمەس. بۈگۈن بۇش پۈتۈنغا ئوخشاش ب د ت دا ئۆلتىماتۇم يوللاش شەكلى ئارقىلىق، باغداد-تىن خەلقئارا تەكشۈرۈش خادىم-

ئەرەب دۆلەتلىرى بىلەن يەك ئىچىدە كېلىشىم ھاسىل قىلىش

[ئامېرىكا «دۇنيا تورى كۈن-دىلىك خەۋەرلىرى» تور پونكىتى-نىڭ 11-سېنتەبىر خەۋىرى] دۇنيا ئاخبارات خەۋەرلىرى ئاپپاراتىنىڭ «يەرلىك ئىستراتېگىيە قوللانمى-سى» ھەپتىلىك ژۇرنىلىدا دېيى-لىشىچە: ئەرەب دۆلەتلىرى ئامې-رىكىنىڭ ئىراققا زەربە بېرىشىگە قارشى بايانات ئېلان قىلىشى جا-مائەت پىكىرىنى تىنچلاندۇرۇش، رادىكال دىنىي خادىملارنىڭ گۇما-نىنى تۈگىتىش ۋە دۆلەت ئىچىدە-

ئامېرىكىنىڭ «سادامنى ئاغدۇرۇشى»غا دائىر ئەھۋاللار

دىكى قالايمىقانچىلىقنىڭ ئالدى-نى ئېلىش ئۈچۈن ئىكەن. ئەرەب ئەللىرى دىپلوماتلىرى مۇنداق دېدى: بۇنىڭ ئارقىسىدا، ئامېرىكا ئەرەب ئەللىرى ئىتتىپا-قىغا ئەزا دۆلەتلەرنىڭ ھەممىسى بىلەنلا دېگۈدەك كېلىشىم ھاسىل قىلىۋاتىدۇ. بۇ دۆلەتلەر ئىئوردان-نىيە ۋە پارس قولتۇقى ھەمكارلىق كومىتېتىغا ئەزا دۆلەتلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. خەۋەردار ئەربابلار مۇنداق دې-دى: رىياد بىلەن ۋاشىنگتون سە-ئۇدى ئەرەبىستانىدىن پايدىلىنىپ ئىراققا زەربە بېرىش مەسىلىسى توغرىسىدا كېلىشىم ھاسىل قى-لىۋاتىدۇ ياكى ھاسىل قىلىپ بولدى. كېلىشىمگە ئاساسەن ئا-

بېرىش ئۈچۈن تەييارلىق قىلىۋا-تىدۇ. مەشىق ۋە ئارقا سەپ خىز-مىتىگە ئىشلىتىش ئۈچۈن، ئوم-مان ئەنگلىيە بىلەن ئامېرىكىغا ئۆزىنىڭ قۇملۇق رايونىنى ئاج-رىتىپ بەردى.

پوۋېل چوڭ دۆلەتلەر بىلەن داۋاملىق ئالاقە قىلىۋاتىدۇ [فرانسىيە ئاخبارات ئاگېنتى-لىقى، نيۇ - يورك، 11 - سېنتەبىر تېلېگراممىسى] ئامېرىكا گۇۋۇبۇھە-نى مۇنداق دېدى: ئامېرىكا دۆلەت كاتىپى پوۋېل بۈگۈن بۇ يەردە ئىراق مەسىلىسى ھەم ئامېرىكە-نىڭ ئىراققا قىلىشى مۇمكىن بولغان ھەربىي ھۇجۇمى توغرىدە-سىدا، ئەنگلىيە، جۇڭگو، فرانسە-يە، روسىيە، كېرمانىيە ۋە ئاۋسترا-

بېرىش ئۈچۈن تەييارلىق قىلىۋا-تىدۇ. مەشىق ۋە ئارقا سەپ خىز-مىتىگە ئىشلىتىش ئۈچۈن، ئوم-مان ئەنگلىيە بىلەن ئامېرىكىغا ئۆزىنىڭ قۇملۇق رايونىنى ئاج-رىتىپ بەردى.

پوۋېل چوڭ دۆلەتلەر بىلەن داۋاملىق ئالاقە قىلىۋاتىدۇ [فرانسىيە ئاخبارات ئاگېنتى-لىقى، نيۇ - يورك، 11 - سېنتەبىر تېلېگراممىسى] ئامېرىكا گۇۋۇبۇھە-نى مۇنداق دېدى: ئامېرىكا دۆلەت كاتىپى پوۋېل بۈگۈن بۇ يەردە ئىراق مەسىلىسى ھەم ئامېرىكە-نىڭ ئىراققا قىلىشى مۇمكىن بولغان ھەربىي ھۇجۇمى توغرىدە-سىدا، ئەنگلىيە، جۇڭگو، فرانسە-يە، روسىيە، كېرمانىيە ۋە ئاۋسترا-

روسىيە پارلامېنت ئەزالىرى: ئامېرىكىنىڭ بۇرۇنغا سۇ كىرىمەيۋاتىدۇ، دېيىشتى

[روسىيە ئاگېنتلىقى - ت ئا س س، موسكۋا، 11 - سېنتەبىر تېلېگراممىسى] ئامېرىكىدا 11 - سېنتەبىر ۋەقەسى» يۈز بېرىپ بىر يىلدىن بۇيان، دۇنيادا غايەت زور ئۆزگىرىش بولدى، لېكىن ئامېرىكا بۇ قېتىمقى ۋەقەدىن ھازىرغىچە توغرا يەكۈن چىقارالمىدى. بۇ روسىيە دۆلەت دۇمىسىدىكى كۆپىنچە ئەزالارنىڭ كۆز قارىشى. بۇ ئەزالار بىردەك ئامېرىكا ئىراققا ھەربىي ھەرىكەت قوللىنىدىغان بولسا، ئۇ زور خاتالىق ئۆتكۈزگەن بولىدۇ ھەم مۆلچەرلىگىلى بولمايدىغان ئاقسۆڭەكلەرنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ دەپ قارايتتى.

دۆلەت دۇمىسى خەلقئارا ئىشلار كومىتېتىنىڭ رەئىسى دەستىرى روكوزىن: «11 - سېنتەبىر ۋەقەسى» بىر پەقۇتئاددە دەۋرنىڭ باشلىنىشى، دۇنيادىكى كۈچلەر سېلىشى تۈرمىنى شەكىل ئۆزگەرتىدۇ، دەپ قارىدى. كىشىلەر روسىيە رەھبەرلىرىنىڭ خەلقئارا تېررورلۇقنىڭ تەھدىتى توغرىسىدىكى سۆزلىرىنى ۋە خەلقئارا جەمئىيەتنىڭ كۈچى مەركەزلەشتۈرۈپ تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش كېرەك دېگەن مۇراجىتىنى ئاڭلىدى. ئۇنىڭ نەتىجىلىرىنىڭ بىرى شۇ بولدىكى غەربنىڭ شىمالى كاۋكازدا قوللىنىلغان ھەرىكەتنى تەنقىدلىش مۇقامى پەسلىدى، چۈنكى روسىيە ھۆكۈمىتىنىڭ چېچنىيىدىكى ھەرىكەتنىڭ سەۋەبى ناھايىتى ئېنىق. ئۇ روسىيە قاتناشمايدىغان بولسا، يېڭى تەھدىتلەر بىلەن مۇناسىۋەتلىك مەسىلىلەرنى ھەل قىلغىلى بولمايدۇ، بۇ نۇقتا ئىنتايىن ئېنىق، دەپ قارىدى.

دۇمادىكى «ئىتتىپاق» پارتىيەنىڭ رەھبىرى ۋىلادىمىر پىختىن: «11 - سېنتەبىر ۋەقەسى» دىن كېيىن پۈتكۈل دۇنيا سىياسىي يۆنىلىشنى ئۆزگەرتىپ، كۈچنى مەركەز لەشتۈرۈپ تېررورلۇققا زەربە بېرىشنى نىشان قىلدى، دەپ قارىدى. ئۇ ئامېرىكىنىڭ ئىراققا ھۇجۇم قىلىشىنىڭ خەتىرى ئۈستىدە توختالغاندا مۇنداق دېدى: «بىر دۆلەتنىڭ كۆز ئالدىدىكى مەنپەئەتنى دەپ دۇنيانىڭ جىددىي ۋەزىيىتىنى كەسكىنلەشتۈرۈۋېتىشىگە بولمايدۇ. روسىيە ئىراق مەسىلىسىنى ھەل قىلىشتا تىنچ - ئادىل تۈزۈمچى شەھىرى ياكىزىچىڭ كوچىسى 1 - نومۇر، تېلېفون باش ئاپپاراتى: 5818200، تارقىتىش بۆلۈمى: 5859769، پوچتا نومۇرى: 830051، گېزىتنىڭ ئايلىق باھاسى: 90، 3 يۈەن، پارچە باھاسى: 15 پۇك

روسىيە جامائەتچىلىكى ئامېرىكا «11 - سېنتەبىر ۋەقەسى» دىن ئىبرەت ئېلىشى كېرەك، دېيىشتى

تېررورلۇققا قارشى تۇرۇشنى باشلاشقا يېتەرلىك سەۋەب بولالمىغانىدى. روسىيە خېلى بۇرۇنلا تېررورلۇق ھۇجۇمىغا ئۇچرىغان. يەنە كېلىپ ئۆز ئالدىغا تاقابىل تۇرۇشقا مەجبۇر بولغان. بۇ تۈپەيلى بەزى دۆلەتلەرنىڭ ئەيىبلەشلىرىگىمۇ ئۇچرىغان.

2001 - يىلى 11 - سېنتەبىردىن كېيىن پەيدا بولغان يەنە بىر خاھىش شۇكى، بارلىق سىياسەتچى تېررورلۇقنى تۈگىتىشنىڭ چارىسىنى تېپىشنى ئۈمىد قىلىدىغان بولدى. بۇ ئىشتىن كېيىن ئۆتۈم كۆزۈلگەن ھەر قانداق بىر قېتىملىق خەلقئارالىق يىغىندا بۇ مەسىلە تىلغا ئېلىنىپ ئورتاق دۈشمەنگە تاقابىل تۇرۇش مەيدانى «ماسلاشتۇرۇلدى». لېكىن يېقىنقى بىر نەچچە ئايدىكى ۋەزىيەت

سولدا: ئاننانىڭ ئوڭ قولىدىكى ھۆججەتتىكى خەت: ب د ت، سول قولىدىكى ھۆججەتتىكى خەت سۆھبەتلىشىش، ئوڭدا: بۇش قولىدا نۇتۇق ۋالغان ئالبۇردىكى خەت: ھەرىكەت قوللىنىش، ئوتتۇرىدا سادام (گېرمانىيە) فرانكفورت مەلۇماتلىرى، گېزىتىدىن ئېلىندى

شۇنداق دېيىشكە بولىدۇكى، «11 - سېنتەبىر تېررورلۇق ھۇجۇم ۋەقەسى» يۈز بېرىشتىن ئىلگىرى، ئامېرىكىلىقلار باشقا دۆلەتلەر بىلەن بىرلىشىپ تېررورلۇقتىن ئىبارەت «زەھەرلىك ئۆسمە» گە زەربە بېرىشنىڭ زۆرۈرلۈكىنى ئىسكار قىلغان، تېررورلۇق ھادىسى ئالدىدا ئۆزىنى ناھايىتى تەمكىن تۇتقان. ئۇلارغا ئوكياننىڭ ئۇ قىرغىقى ئىنتايىن بىخەتەر تۇيۇلغاچقا تېررورلۇقنى پەقەت ئامېرىكىدىن باشقا دۆلەتلەرگە تەھدىت سېلىۋاتقان ھادىسە دەپ قارىغان. بۇلتور 11 - سېنتەبىر نيۇ - يورك ۋە ۋاشىنگتونغا قىلىنغان قورقۇنچلۇق ھۇجۇمنى ئامېرىكا ئويلاپمۇ يەتمىگەن بولۇپ، قاتتىق ئازابلاندى. بۇ بىر نەچچە ئون يىلدىن بۇيان ئۆزىنى ئۈلگە دۆلەت قۇرۇش، دېموكراتىيە نەزەرىيىسى ۋە ئەمەلىي تەجرىبەلەرنى ئۆگىنىپ كېلىۋاتىمىز، دەپ قاراپ كەلگەن بۇ دۆلەتمۇ ھازىر قىيىن مەسىلىگە دۇچ كەلدى، ئۇنىڭغا ئۆز ئائىلىسىنىڭ بىخەتەر ئەمەسلىكى ئايان بولدى.

لېكىن ئامېرىكا «11 - سېنتەبىر ۋەقەسى» دىن ئىبرەت ئالمىدى، دۆلەت ئىچىدە زۆرۈر بولغان ئۆمۈمىيۈزلۈك «تەرتىپكە سېلىنىش، تۈزىتىش» ئېلىپ بارمىدى، بەلكى نەچچە مىليون ئاددىي ئامېرىكىلىقنىڭ قوزغالغان ۋە تەنپەنرەۋەرلىك ھېسسىياتىدىن پايدىلىنىپ، تېررورلۇققا قارشى ئىتتىپاق مۇ- پىلانلاۋاتقىنىغا ئۇزاق بولغان ئۆ-

زىنىڭ دۇنياغا زومىگەرلىك قىلىشىنى كۈچەيتىش پىلانىنى يولغا قويۇشنى قارار قىلدى. خۇددى باشقۇرۇلدىغان بومبىدىن مۇداپىئە ئېلىنىش سىستېمىسى ئامېرىكىنى ئەمدى «11 - سېنتەبىر ۋەقەسى» گە ئوخشاش تەھدىتلەردىن ساقلاپ قالالايدىغاندەك، بۇش ھۆكۈمىتى ھەتتا 21 - ئەسىر دۇچ كەلگەن يېڭى تەھدىتنى باھانە قىلىپ، بىر باشقۇرۇلدىغان بومبىغا قارشى شەرت نامىدىن ئۆز ئالدىغا چېكىنىپ چىقىشنى قارار قىلدى. ھازىر، ۋاشىنگتون يەنە ئىراق بىلەن ئۇرۇش قىلىشنى پىلانلاۋاتىدۇ، ۋاشىنگتون پىلانلاۋاتقان ئىراققا قارشى ھەربىي ھەرىكەتنى تېررورلۇققا قارشى ھەرىكەت دېيىش تەس، بۇنىڭغا موسكۋا باشقىچە پىكىردە بولۇپ قالماي، ئەنگلىيەدىن باشقا ئامېرىكىنىڭ يېقىن ئىتتىپاقداشلىرىمۇ بۇنىڭغا قوشۇلدى. چۈنكى بۇ ئۆز مەنپەئەتىنى كۆزلەنگەن ھەرىكەت، ئۇنىڭ خەلقئارا تېررورلۇق بىلەن قىلچە ئالاقىسى يوق. گېرمانىيە زۇڭلىسى شلود ناھايىتى توغرا ئېيتقان. ئۇ مۇنداق دېگەن: دۇنياۋى تېررورلۇققا قارشى تۇرۇشنىڭ غەلبىسىگە ئېرىشىش ئۈچۈن، خەلقئارا تېررورلۇققا قارشى ئىتتىپاقنى ساقلاپ قېلىش كېرەك، ۋەھالەنكى، ئىراق بىلەن ئۇرۇش قىلىش مۆلچەرلىگۈسىز ئاقسۆڭەكلەرنى ئېلىپ كېلىپ، مۇنداق تەرەپ دۆلەتلىرى مۇھىم رول ئويناۋاتقان تېررورلۇققا قارشى ئىتتىپاقنى ئاجىزلاشتۇرۇۋېتىدۇ ۋە ئۇنى بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىتىدۇ. ئۇ يەنە مۇنداق دېگەن: «تالىبان» ناھازىرغىچە يوقىتىلماستىن، ئوتتۇرا شەرق رايونىغا مۇقىملىق كېرەك.

بۇ يەردە «تالىبان» نىڭ تىلغا ئېلىنىپ قېلىشى تەسادىپلىك ئەمەس. چۈنكى ئامېرىكىنىڭ ئۈچ ئېلىش ھەرىكەتىنىڭ غەلبە قىلىشىنىڭ شەرتى ھازىرلانغان. تېررورلۇققا قارشى قۇدرەتلىك ئىتتىپاق قۇرۇلغان، بۇ ئىتتىپاق روسىيەنىڭ قوللىشىغا ئېرىشكەن. ئامېرىكىدەك بۇنداق قۇدرەتلىك دۆلەتمۇ تېررورلۇق ئۈستىدىن ئۆز ئالدىغا غەلبە قىلالايدۇ. دېمەك تېررورلۇققا قارشى ئىتتىپاقنىڭ پارچىلىنىپ كېتىشىگە يول قوشۇلماستىن بولمايدۇ. ئامېرىكا ئىراققا ئۇرۇش قوزغاشنى قارار قىلسا، تېررورلۇققا قارشى ئىتتىپاق مۇ- قەررەر پارچىلىنىپ كېتىدۇ.

ئامېرىكىنىڭ ھەربىي خىراجەتنى كۆپەيتىشىگە سەۋەب بولدى

ئامېرىكا «لوس ئاڭ- ئېلىس ۋاقتى گېزىتى» نىڭ 8 - سېنتەبىر خەۋەرلىرى «11 - سېنتەبىر ۋەقەسى» دىن بۇيان، ئامېرىكا ئافغانىستان ۋە باشقا جايلاردىكى قوشۇنلىرىنى قوللاش ھەم ئامېرىكىنىڭ دېڭىز قىرغىقى، ھاۋا تەۋەلىكى ۋە ھەربىي بازى- لىرىدىكى چارلاشنى كۈچەيتىش ئۈچۈن ئاجىزلىغان بۇلدىن ئاز دېگەندىمۇ 30 مىليارد دوللارنى ئىشلىتىپ بولدى. بۇ زور ھەربىي خىراجەت چىقىمى، «11 - سېنتەبىر ۋەقەسى» دىن كېيىن ئۇرۇش تەييارلىقى دەرىجىسىنى ئۆستۈرۈش تۈپەيلى خېلى ئۇزاققىچە داۋاملىشىدۇ. دۆلەت مۇداپىئە مىنىستىرلىكى يەنە ئۇزاق مەزگىل تىرىشچانلىق كۆرسىتىپ، ئەنئەنىۋى پاراخوت، ئايروپىلان ۋە قورال ئۈسكۈنىلەردە خەۋەرلىشىشنى تۈرلاشتۈرۈش ۋە كومپيۇتېر سۈپىسى تەس قىلىشنى ئىشقا ئاشۇرۇشقا تۇتۇش قىلدى. ھەربىي ئىشلار پىلانى ۋە چىقىمى نۇقتىسىدىن قارىغاندا، بۇ 2003 - يىلىنىڭ 10 - ئايىنىڭ 1 - كۈنى باشلىنىدىغان 2003 - يىلىلىق مائىيە يىلىدا يېڭىدىن 49 مىليارد دوللار كۆپەيتىلدى، ئۇنىڭ كۆپ قىسمى قوراللىق قىسىملارغا ئىش ھەققى قىلىپ تارقىتىپ بېرىلىدۇ ھەم ئۇلارنىڭ ئافغانىستان ۋە باشقا جايلاردىكى ھەربىي ھەرىكەتىنى قوللاشقا ئىشلىتىلىدۇ. پەقەت ئوتتۇرىسىدىكى يېڭى قورال ياساش ۋە سېتىۋېلىشقا ئىشلىتىلىدۇ.

شياۋچۈەن بىلەن

جىن جېڭنىڭ

ئورتاقلىقى

[فرانسىيە ئاخبارات ئاگېنتلىقى، دۇڭجىڭ، 15-سېنتەبىر تېلېگراممىسى] جېڭجىننى ئالاھىدە ياستۇپ-ئىشتىن تارتىپ ئاتا-ئەسپىگە ۋارىسلىق قىلىشقا بىر قاراپلا تونۇۋالغىلى بولىدىغان شياۋچۈەن چۈنىيلاڭ-نىڭ جىن جېڭنىڭ ئوخشاش كېتىدىغان نۇرغۇن تەرەپلىرى بار، لېكىن بۇنداق ئورتاق-لىق ئۇلار پىڭراڭدا ئۇچراشقاندا كۆرۈلۈش ئېھتىمالى بار ئىختىلاپقا دال بولالماسلىقى مۇمكىن.

ياپونىيىنىڭ باش ۋەزىرىمۇ، چاۋشيەننىڭ يۇقىرى دەرىجىلىك رەھبىرىمۇ بۇ يىلى 60 ياشقا كىردى، شەرقىي ئاسىيانىڭ قەدىمكى سۆزى بويىچە ئېيتقاندا، ئادەم 60 ياشقا كىرگەندە يېڭىچە تۇرمۇش يولغا قەدەم قويۇشى كېرەك.

ئۇ ئىككىيلەننىڭ ئىسمىنىڭ قىسقارتىلىپ يېزىلىشىمۇ ئوخشاش بولۇپ، - KJ دەپ يېزىلىدۇ. ئۇلارنىڭ قان تىپىمۇ ئوخشاشلا.

ئۇلارنىڭ سىياسىي ھاياتىمۇ ئاتا كەسپىگە ۋارىسلىق قىلىشتىن باشلانغان. ئۇنىڭدىن باشقا، شياۋچۈەنمۇ، جىن جېڭنىمۇ مۇزىكىغا بولۇپمۇ ئوپپىراغا ۋە تەنتەربىيەگە قىزىقتىدىكەن.

شياۋچۈەن «باش-باشتا» دەپ قارىلىدۇ، جىن جېڭنى بولسا «ھەممىگە چات كىردۈرۈلگۈچى» دەپ قارىلىدۇ، دۇڭجىڭنىڭكى چاۋشيەن ئىشلىرىغا دائىر بىر ئېقىم مەسئۇلىلىرى ئاگېنتلىقى بۇ ئىككى رەھبەرنى «ئە-مەلىي ئىشلىگۈچى» دەپ ئاتايدىكەن.

[تايلىد «ئاسىيا ۋاقتى» گېزىتىنىڭ 14-سېنتەبىر ماقالىسى] چاۋشيەن بىلەن كورىيىنى تۇتاش-تۇرۇشنى مەقسەت قىلغان بىر تۆمۈريول چاۋشيەنگە قوشنا روسىيە بىلەن جۇڭگودىن ئىبارەت ئىككى چوڭ دۆلەت ئارىسىدىكى ئىختىلاپنى تېخىمۇ كۈچەيتىۋاتىدۇ، چۈنكى ئۇلارنىڭ ئارىسىدا خەنچېڭدىن باشلانغان بۇ يېڭى تۆمۈريولنىڭ يۆنىلىشى مەسىلىسىدە ئوخشاش بولمىغان قاراش مەۋجۇت.

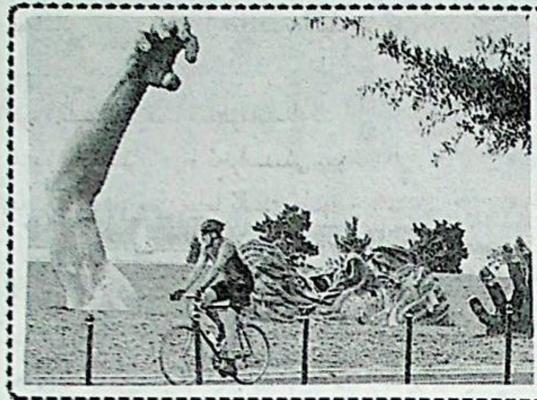
تۆت دۆلەتنىڭ پايتەختلىرى پىڭراڭ، خەنچېڭ، بېيجىڭ ۋە موسكۋانىڭ بۇ يېڭى تۆمۈريولنىڭ چاۋشيەن يېرىم ئارىلىدىن چىققاندىن كېيىن قايسى تەرەپكە قاراپ مېڭىشى كېرەكلىكى توغرىسىدىكى تالاش-تارتىش بارغانسېرى كۈچىيىۋاتىدۇ. خەنچېڭ بىلەن بېيجىڭ ئۇنىڭ غەربىي جۇڭگونىڭ شەرقىي شىمالىنى كېسىپ ئۆتۈپ، ئاندىن ئۇ يەردىكى غەربىي سىبېرىيىنى توغرىدىن سىغا كېسىپ، موڭغۇلىيىدىن ئۆتىدىغان تۆمۈريول تارماق لىنىيەسى بىلەن تۇتاشتۇرۇلۇشىنى ئۈمىد قىلىدۇ. ئەمما پىڭراڭ بىلەن موسكۋا ئۇنىڭ جۇڭگونى ئەگىپ ئۆتۈپ، بىۋاسىتە ۋىلايەتلىك بېرىشىنى، ئاندىن ئۇ يەردىن غەربكە ئۇزارتىلىپ ياۋروپاغا تۈ-

چاۋشيەن-كورىيە تۆمۈريولى قەيەرگە قاراپ ماڭدۇ؟

تاشتۇرۇلۇشىنى ئۈمىد قىلىدۇ. غەربىي لىنىيە تۆمۈريولى ئىقتىسادىي ھاياتىي كۈچكە ئىگە بولغان ئىككى رايوننى تۇتاشتۇرىدۇ. (بىرى، ھازىرقىنىڭ ئۆزىدە ھاياتىي كۈچكە ئىگە، يەنە بىرى، كەلگۈسىدىكى ھاياتىي كۈچكە ئىگە رايون) يەنى كورىيە ۋە جۇڭگونىڭ شەرقىي شىمالىي ھازىر بۇ رايوننىڭ ياپونىيە ۋە كورىيە بىلەن بولغان قاتنىشى بەكلا قۇلايسىز. ئەڭ ياخشى لىنىيە دال-يەن پورتىدىن يولغا چىقىش بولۇپ، ئەمما پاراخوتلار چاۋشيەن يېرىم ئارىلىنى ئايلىنىپ ماڭماي تۇرۇپ ياپونىيەگە بارالمىدۇ. چاۋشيەن ۋە كورىيىدىن ئۆتىدىغان تۆمۈريول 100 مىليوندىن ئارتۇق نوپۇس ۋە ئۇزاق سانائەت ئەنئەنىسىگە ئىگە بولغان بۇ رايوننى يا-پونىيە ۋە كورىيە بىلەن تۇتاشتۇرالايدۇ.

ئەمما، روسىيىنىڭ ئاسىيا رايونىدىكى ئەڭ چوڭ شەھىرى ۋە دېۋوستونىڭ كورىيە، ياپونىيە ۋە جۇڭگونىڭ شەرقىي شىمالىدىكى بارغانسېرى بىۋاسىتە تەرەققىي قىلىۋاتقان سودىدىن ئالىدىغان پايدىسى بەك چەكلىك بولۇپ قالدى.

يولى ئەزەلدىن ئوچۇق بولغان ئەمەس، يەنە كېلىپ ئۇنى چۈشەنمەس، پىڭراڭ شىمالدىكى ۋىلايەتلىك سودىگەرلەر ئۆز ئارزۇسىغا خىلاپ ئەھۋالدا ئىقتىسادىي ئىسلاھاتنى ئىلگىرى سۈرۈشكە مەجبۇر بولىدۇ، شۇنىڭ بىلەن بىللە، يەنە روسىيىنىڭ بۇ رايوننىڭ سىياسىي ۋە ئىقتىسادىي سەھنىسىدىن چېكىنىپ چىقىشىغا تۈرتكە بولىدۇ. تۆمۈريول ياساش مەسىلىسىدە

ئامېرىكىنىڭ ۋاشىنگتون ئالاھىدە رايونىدىكى «ئويغىنىش» دەپ ئاتالغان مېتال ھەيكەل. (فرانسىيە ئاخبارات ئاگېنتلىقى)

دىكى ئاچقۇچلۇق ئامىل ياپونىيە بولۇشى مۇمكىن. ئاسىيا رايونىدىكى ئىقتىسادىي چوڭ دۆلەت، ياپونىيە بۇ تۆمۈريولنى ياساشقا يېقىندىن كۆڭۈل بۆلدى. چۈنكى ئۇ ياپونىيىدىن ياۋروپاغا توشۇلدىغان تاۋارلارنىڭ تەننەرخى ۋە ۋاقتىنى يېرىم ھەسسە تۆۋەنلىتىدۇ. ۋىلايەتلىك سودىدىن ئۆتىدىغان تۆمۈريول ترانسپورتى جۇڭگودىن ئۆتىدىغان تۆمۈريولغا قارىغاندا ئىككى كۈن ئارتۇق ۋاقىت كېتىدۇ، بۇ يەردە تېخى جۇڭگونىڭ شەرقىي شىمالىي بىر بازار ئىكەنلىكىدىن ئىبارەت بۇ ئامىل كۆزدە تۇتۇلمىغان. بۇنىڭدىن باشقا، ھېسسىيات جەھەتتىن ئېيتقاندا، جۇڭگونىڭ شەرقىي شىمالىي ياپونىيىنى جەلپ قىلىدۇ. تارىخىي كۆزدە تۇتۇپ، ياپونىيە بۇ رايونغا كۆپلەپ مەبلەغ سالغان.

ئارگېنتىنادا يېڭى ناتسىستلار تور پونكىتىنىڭ ھەرىكىتى ئەۋج ئېلىپ كەتتى

بۇنداق تور پونكىتلىرىنىڭ ئارگېنتىنادىكى ئەڭ داڭلىقلىرى يېڭى ناتسىستلار تەشكىلاتى يېڭى غالبىيەت پارتىيىسى ئاچقان جامائەت پىكرى ئىكەنلىكى شەھەرچىسىدۇر. يېڭى غالبىيەت پارتىيىسىنىڭ رەھبىرى ئالىفاندىرۇ بۇنىڭدىن ئاشكارا يىغىلىشلاردا ناتسىستلار پارتىيىسى مۇھاپىزەتچىلەر ئارىسىدا قورسىنى كېسىپ، ناتسىستلارچە سالام بەرگەن. بۇ تور پونكىتى 1997 يىلى قۇرۇلغان بولۇپ، دەسلەپتە پەقەت كومپيۇتېردىلا تارقىتىلىدىغان ئادەتتىكى بىر گېزىت ئىدى، كېيىن ئادەتتە تېز تەرەققىي قىلىپ، كەڭ تارقالغان تور پونكىتى بولۇپ، ياۋروپا ۋە لاتىن ئامېرىكىسىدىكى 300 نەچچە ئۆلكە قانات تەشكىلاتىنى ئالاقىلەشتۈرگەن.

ئارگېنتىنا ساغىچى دائىرىلىرى تېز كۆپىيىپ كېتىۋاتقان گۇرۇھقا ئېلىۋېلىش دېلوسى ۋە ئەۋج ئېلىپ كېتىۋاتقان زوراۋانلىق جىنايەتلىرى تۈپەيلى ئېغىر بېسىمغا ئۇچ كېلىۋاتىدۇ، ئۇلارنىڭ تور پونكىتلىرىنىڭ قۇرۇلۇش مەزمۇنلارنى تارقىتىۋاتقان تارقىتىۋاتىغانلىقىنى نازارەت قىلغۇدەك چولسى يوق.

دەۋرنىڭ ئارقىدا قالغان، شۇڭا دۇنيانىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىن كەلگەن ئىسپان تىلىدا سۆزلىشىدىغان ئىرقىي ئۆچمەنلىشىش كۈللېكتىسى ئارگېنتىنانى ئۆزلىرىنىڭ خىيالىن ئائىلىسى قىلىۋالغان. يەھۇدىيلار كىشىلىك ھوقۇق تەشكىلاتى سىمون-ۋېستىنار مەركىزىدىكى لاتىن ئامېرىكىسى رايونىنىڭ ۋەكىلى سېرشىئو ۋېد مۇنداق دېدى: «2001-يىلى 90 يىللىرىنىڭ ئاخىرىدا يېڭى ناتسىستلار تەشكىلاتى ئارگېنتىنادا قايتىدىن باش كۆتۈردى، بۇ ئىش رېئال دۇنيادىلا يۈز بېرىپ قالماستىن، بەلكى يەنە ئىنتېرنېت تورىدىمۇ كۆرۈلدى. ئارگېنتىنادىكى ئۇڭ قانات ئۇنسۇرلار ئىنتېرنېت تورىدىن پايدىلىنىپ لاتىن ئامېرىكىسى قىتئەسىنىڭ يېڭى ناتسىستلار تورىنى قۇرۇۋاتىدۇ». سىمون ۋېستىنار مەركىزىنىڭ ئېيتىشىچە، ئۇلار «ھەسەل بار» دەپ قارىغان تور پونكىتىلىرى 1995 يىلى بىرى بار بولۇپ، ھازىر 3000 غا كۆپەيگەن. بۇنداق تور پونكىتىلىرىنىڭ ئارگېنتىنادا زادى قانچىلىك ئىكەنلىكى ئېنىق ئەمەس.

ئارگېنتىنادا 1 مىليونچە ياش-ئۆسمۈر بىكارچى بولۇپ قالدى

«مىللەت» گېزىتىگە بۈگۈن ئايگىس مەسلىھەت بېرىش شىركىتى يازغان بىر دوكلات بېسىلدى. بۇ دوكلاتتا مۇنداق دېيىلگەن: يۇقىرىقىدەك ياشلار بۇ ياشتىكىلەرنىڭ %17.2 نى ئىگىلەيدۇ، بۇ ھازىرغىچە بۇ ياشتىكىلەر ئىچىدە ئىگىلەنگەن ئەڭ يۇقىرى نىسبەت، 1999-يىلى بۇ نىسبەت %13.8 ئىدى. ئارگېنتىنا ھازىر ئىقتىسادىي

[ئى ف ئى ئاگېنتلىقى، بوئې-نوس-ئايرېس، 2-سېنتەبىر تېلېگراممىسى] ھۆكۈمەت ستاتىستىكىسىدىن مەلۇم بولۇشىچە، ئارگېنتىنادا 15 ياشتىن 24 ياشقىچە بولغان 1 مىليون 145 مىڭ 200 ياش ۋە ئۆسمۈر يا ئوقۇمايدۇ ياكى ئىشلىمەيدۇ، ھەر كۈنى ئىش قىلماي لاغايلاپ يۈرىدۇ، بۇ، جىنايەت ئۆتۈكۈزۈش نىسبىتىنى ئۆزلىتىۋەتتى.

16-سېنتەبىر كاتولىك دىنى مۇرىتلىرى چۈشكەن بىر ئاپتوموبىل ئارگېنتىنانىڭ كاتاماك ئۆلكىسىدىكى تاغلىق رايوندا جىلغىغا ئاغدۇرۇلۇپ كېتىپ 49 ئادەم ئۆلدى، 27 ئادەم يارىلاندى. ھايات قالغانلارنىڭ ئېيتىشىچە، ئەينى چاغدا ئاپتوموبىل نورمىدىن ئارتۇق ئادەم سېلىۋالغانىكەن. سۈرەتتە: قۇتقۇزغۇچى خادىملار ۋەقە يۈز بەرگەن مەيداندا قۇتقۇزۇش ئۈستىدە. (رېپېتېر ئاگېنتلىقى)

يوقاپ كەتكەن 23 مىڭ 300 كىشىنىڭ ئىز-دېرىكىنى داۋاملىق قىلىدىغانلىقىنى بىلدۈردى. ماندىلا ئۆڭ قانات ئۇنسۇرلارنىڭ سىياسىي ئۆزگىرىش قوزغىماقچى بولغانلىقىنى ئەيىبلەيدۇ. [ئامېرىكا بىرلەشمە ئاگېنتلىقى، جۇھاننېسبۇرگ، 17-سېنتەبىر تېلېگراممىسى] جەنۇبىي ئافرىقىنىڭ سابىق زۇڭتۇڭى ماندىلا بۈگۈن جەنۇبىي ئافرىقىدىكى بىر توپ ئۆڭ قانات ئۇنسۇرنىڭ سىياسىي ئۆزگە-

قىسقا خەۋەرلەر

سابىق يۇگوسلاۋىيە ئۇرۇشىدا يوقاپ كەتكەن 20 مىڭدىن ئارتۇق كىشىنىڭ ھېلىمۇ ئىز-دېرىكى بولمايۋاتىدۇ. [ئامېرىكا بىرلەشمە ئاگېنتلىقى، جەنۇ، 18-سېنتەبىر تېلېگراممىسى] خەلقئارا قىزىل كرىست جەمئىيىتى تۈنۈگۈن 20-ئەسرنىڭ 90-يىللىرىدىكى سابىق يۇگوسلاۋىيە ئۇرۇشىدا

ئامېرىكا «دەۋر» ھەپتىلىك ژۇرنىلىنىڭ 31-سېنتەبىر (مۇددەتتىن بۇرۇن نەشرىدىن چىققان) سانىنىڭ خەۋىرى [يوشۇرۇن ياشاشنى ياخشى كۆرىدىغان تېررورچىلار ئۇچۇن ئېيتقاندا، ھىندو-نېزىنىڭ يامغۇر كۆپ ياغدىغان سەھىرىدە كەنتى كۆكۈلدەك يوشۇرۇن-ئىدىغان جاي. بۇ كەنت شاللىق ۋە با-ئىزلىق ئارىسىدا بولۇپ، شۇقۇن-سۇ-رەنلىك پايتمەخت جاكارىدىن ئاران بىر سائەتلىك يول. پۈتكۈل كەنتتە ئىككى ماشىنا ماكانلىرىدىن بىرلا يول بار، يول بويلىرىدا قاتار كەتكەن رەنلىك سېلىنغان داچىلار بار. ئەگەر سىز ياقا يۇرتقا قېچىپ كېتىشكە مەجبۇر بولسىڭىز، بۇ يەر مەسئۇل دائىرىلەرنىڭ نەزەردىن ئۆتكۈزۈلۈشى چەتكە ئالدىدىغان ياخشى جاي.

«بازا» تەشكىلاتىنىڭ مۇھىم ئەزاسى جاھاننى زىلزىلىگە سالدىغان سۈيىقەستنى ئىقرار قىلدى

ئىز-دېرەكسىز يوقاپ كەتتى. مىلا مۇنداق دېدى: «ئۇ چارشەنبە كۈنى چۈشتە تېلېفون بېرىپ قايتىپ كېلىدىغانلىقىنى، ئۆزىنىڭ بىر مەسچىتكە بارىدىغانلىقىنى ئېيتقاندى، شۇنىڭدىن كېيىن مەن ئۇنىڭ خەۋىرىنى ئالالدىم». ئەگەر ئۇنىڭ ئېيتقىنى راست بولسا، ئۇنداقتا مىلا باشقا نۇرغۇن كىشىگە ئوخشاش ئۆز ئېرىنىڭ ھەقىقىي قىياپىتىنى ئەمدىلا تونۇشقا باشلىغان بولىدۇ. ئۇنىڭ كۈنى ھۆكۈمەتنىڭ ئالاھىدە خادىملىرى موۋۇ ئەتراپىدىكى بىر مەسچىتتە قورقۇنۇشقا ئالدى. ئۇچ كۈندىن كېيىن ھىندونېزىيە مەسئۇل دائىرىلىرى قورقۇنۇش ئاڧغانىستاننىڭ باغرامدىكى ئامېرىكا ھاۋا ئارمىيە بازىسىغا يۆتكىدى. ئامېرىكا مەركىزىي ئاخبارات ئىدارىسىنىڭ تەكشۈرگۈچى خادىملىرى ئۇ يەردە لادېن رەھبەرلىكىدىكى «بازا» تەشكىلاتىنىڭ كۇمانلىق جىنايەتچىلىرىنى سوراق قىلىۋاتاتتى. بىراق قورقۇنۇش ئادەتتىكى ئىشپون ئەمەس ئىدى.

ئامېرىكا ھەم ئۇنىڭ ئىنتىپاقداشلىرىغا تېررورلۇق ھۇجۇمى قوزغاشقا ئەۋەتىشكە مەسئۇل ئىكەنلىكىگە ئىشىنىشكە ئاساسى بار ئىكەن. دەسلەپتە قورقۇنۇش ئۇلارنىڭ ئويلىغىنىدەك ھەمكارلىشىشنى خالىمىغان. ئامېرىكىنىڭ تېررورلۇققا قارشى تۇرۇش بويىچە بىر ئەمەلدارى مۇنداق دېدى: بىز قورقۇنۇشقا پىسخىكىلىق تەكشۈرۈش ئۇچۇرلىرىنى ئۇنى ئايرىۋېتىش ۋە ئۇخلاشقا تەدبىرلىرى بار. بىراق قورقۇنۇشقا ئەمەلدارى بولسىمۇ، قورقۇنۇشقا ئەمەلدارى بولمىگەن. ئۆتكەن ھەپتىنىڭ باشلىرىدا قورقۇنۇش ئاخىرى باش ئەلگەن. مەركىزىي ئاخبارات ئىدارىسى

رۇھلىرىغا كەڭ كۆلەملىك ھۇجۇم قوزغاش توغرىسىدا بۇيرۇق بەرگەن. بۇ ھۇجۇمغا يەنە مۇنداق دېيىلگەن: «بولۇپمۇ قورقۇنۇش (ئاسپىنتەبىر ۋەقە-سى)نىڭ بىر يىللىقى خاتىرىلەنگەن كۈنى ياكى ئۇنىڭ ئالدى-كەينىدە مەزكۇر رايوندىكى ئامېرىكا باش ئەمەلدارلىرىغا بىرلا ۋاقىتتا بومبا بىلەن ھۇجۇم قوزغاش توغرىسىدا بىر پىلان تۈزگەن. قورقۇنۇش مۇنداق دېدى: مەن قورقۇنۇشقا ئېلىنغان بولساممۇ بىراق زاپاس خادىملار ئۆز ئورنىغا بېرىپ بولدى، ئۇلار «ئەسلى پىلان بويىچە ھەرىكەت قوللىنىشقا مەسئۇل». مۇنداق مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇپ قالسا بۇ قەتئىي ماس قەدەملىك ھۇجۇم مەسئۇل-خان ئون مىڭلىغان كىشىنىڭ ئۆلۈ-شىگە، يارىلىشىغا سەۋەب بولىدۇ.

«11-سېنتەبىر ۋەقەسى»دىن كېيىنكى دۇنيادىكى تۆت چوڭ ئۆزگىرىش

ياپونىيە گېزىتىدە دېيىلىۋاتقان بۇ تۆت چوڭ ئۆزگىرىش: دۇنياۋىلىشىش دەۋرىنىڭ ئاخىرلىشىشى؛ ئامېرىكىنىڭ دۇنيا قارشى ۋە ئۇرۇش قارشىلىقى؛ «ھەققانىيەت ئۇرۇشى» پىرىنسىپى مەۋجۇتلۇقىنى يوقاتتى؛ دۇنيا ئەمدى ئامېرىكىغا مايىل بولمايدۇ [ياپونىيە «كۈندىلىك خەۋەرلەر» گېزىتىنىڭ 11-سېنتەبىر ماقالىسى] دۇنيا ئۆزگەردى. «ئاسپىنتەبىر ۋەقە-سى» گە بىر يىل بولغان پەيتتە، ھەممە كىشىدە دېگۈدەك تارىخ زادى قانداق تەرەققىي قىلىدۇ؟ دېگەن سوئال پەيدا بولدى. بىز كومپاسىنى يۆنىلىشنى ئېنىق بىلەلمەيدىغان ئەنسىز دەۋرگە قەدەم قويدۇق. بىرىنچى، ئىلگىرى چۈش ئۇرۇپ راۋاجلىنىۋاتقان دۇنياۋىلىشىش دەۋرى ئون يىل داۋام قىلمايلا ئاخىر-كۈن مۇنداق دېدى: ئىراق ب د ت قورال تەكشۈرۈش خادىملىرىنىڭ ئىراققا قايتىپ كېلىشىگە قارشى تۇردى، چۈنكى، ئىراق مۇشۇنداق قىلغاندىمۇ «ئامېرىكا-كىنىڭ ئىراققا ھۇجۇم قىلىش پىلانىنى توسۇپ قالمايدۇ».

ياپونىيە گېزىتىدە دېيىلىۋاتقان بۇ تۆت چوڭ ئۆزگىرىش: دۇنياۋىلىشىش دەۋرىنىڭ ئاخىرلىشىشى؛ ئامېرىكىنىڭ دۇنيا قارشى ۋە ئۇرۇش قارشىلىقى؛ «ھەققانىيەت ئۇرۇشى» پىرىنسىپى مەۋجۇتلۇقىنى يوقاتتى؛ دۇنيا ئەمدى ئامېرىكىغا مايىل بولمايدۇ [ياپونىيە «كۈندىلىك خەۋەرلەر» گېزىتىنىڭ 11-سېنتەبىر ماقالىسى] دۇنيا ئۆزگەردى. «ئاسپىنتەبىر ۋەقە-سى» گە بىر يىل بولغان پەيتتە، ھەممە كىشىدە دېگۈدەك تارىخ زادى قانداق تەرەققىي قىلىدۇ؟ دېگەن سوئال پەيدا بولدى. بىز كومپاسىنى يۆنىلىشنى ئېنىق بىلەلمەيدىغان ئەنسىز دەۋرگە قەدەم قويدۇق. بىرىنچى، ئىلگىرى چۈش ئۇرۇپ راۋاجلىنىۋاتقان دۇنياۋىلىشىش دەۋرى ئون يىل داۋام قىلمايلا ئاخىر-كۈن مۇنداق دېدى: ئىراق ب د ت قورال تەكشۈرۈش خادىملىرىنىڭ ئىراققا قايتىپ كېلىشىگە قارشى تۇردى، چۈنكى، ئىراق مۇشۇنداق قىلغاندىمۇ «ئامېرىكا-كىنىڭ ئىراققا ھۇجۇم قىلىش پىلانىنى توسۇپ قالمايدۇ».

ئۇزۇنلىرىمىز ئىككىلىگەن مەركىزىي ئاخبارات ئىدارىسىنىڭ قەتئىي مەخپىي ھۆججەتلىرى ۋە رايون ئاخبارات دوكلاتىغا ئاساسلانغاندا ئامېرىكا ئەمەلدارلىرىنىڭ قورقۇنۇشقا لادېننىڭ شەرقىي جەنۇبىي ئاسىيادىكى ئالىي ۋەكىللىرىنىڭ بىرى بولۇپ، مەزكۇر رايوندىكى ئوخشاشمىغان مەزھەبىي ئىسلام ئۇرۇشقا تەشكىلاتلىرىنىڭ پائالىيىتىنى ماسلاشتۇرۇشقا ھەم ئۇلارنىڭ قىسىملىرىنى ئۇرۇش قىلىش توغرىسىدىكى ئىككى چوڭ پىلاننى ئويلىشىۋاتىدۇ، دېيىلدى. بىرىنچى پىلاندا، ئەۋەتىلگەن 70-80 مىڭ ئامېرىكا ئىسكىرى بىۋاسىتە باغدادقا ئىچكىرىلەپ كىرىپ، ئىراق چوڭ قوشۇنلىرى بىلەن ئۇرۇش قىلىشتىن ساقلىنىپ، ئىراق ھاكىمىيىتىگە ھەل قىلغۇچ زەربە بېرىپ، ئىراق قوشۇنلىرىنى كۇمران قىلىۋېتىش. ئىككىنچى پىلان بويىچە، 200-250 مىڭ ئامېرىكا ئىسكىرى ئىشقا سېلىنىپ، ئەنئەنىۋى ئۇرۇش ئەندىزىسى بويىچە ئىراققا ئومۇميۈزلۈك تاجاۋۇز قىلىش، ئامېرىكا ئىسكىرىلىرى ئىراقنىڭ كۆۋەيت، تۈركىيە ۋە ئىئوردانىيىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان قوشۇنلىرىدىن ئىراق زېمىنىغا كىرىشى مۇمكىن.

ئىراق «ئىشنىڭ ئەڭ يامان تەرىپىنى ئويلىشىپ قويدۇق»، دېدى [گېرمانىيە ئاخبارات ئاگېنتلىقى، دىبەي، 13-سېنتەبىر تېلېگراممىسى] ئىراقنىڭ مۇئاۋىن زۇڭلىسى ئەزىز بۇ-ئىراقنىڭ قورال تەكشۈرۈش خادىملىرىنىڭ ئىراققا قايتىپ كېلىشىگە قارشى تۇردى، چۈنكى، ئىراق مۇشۇنداق قىلغاندىمۇ «ئامېرىكا-كىنىڭ ئىراققا ھۇجۇم قىلىش پىلانىنى توسۇپ قالمايدۇ».

ياپونىيىدە 100 ياشقا كىرگەن 17 مىڭ ئۆمۈر چولپىنى بار [ئامېرىكا بىرلەشمە ئاگېنتلىقى، دۇڭجىڭ، 10-سېنتەبىر تېلېگراممىسى] سەھىيە، پارا-ۋانلىق، ئەمگەك ۋازارىتى بۈگۈن مۇنبۇلارنى ئېلان قىلدى: بۇ يىلى ياپونىيىدە 100 ياشتىن ئاشقانلار 17 مىڭ 934 كىشىگە يەتتى، بۇنىڭ بىلەن دۇنيا بويىچە ئەڭ ئۇزاق ئۆمۈر كۆرۈش جەھەتتە بۇ دەۋرلەتتە يەنە يېڭى رېكورت يارىتىلدى. سەھىيە-پاراۋانلىق، ئەمگەك ۋازارىتى «ياشا-شالغانلارغا ھۆرمەت بىلدۈرۈش كۈنى»دىن ئىلگىرى ئېلان قىلغان بۇ سانلىق مەلۇماتقا قارىغاندا، ئۆتكەن بىر يىلدا ياپونىيىدە 100 ياشقا كىرگەنلەر 2459 كىشى كۆپىيىپ، ئۆمۈر چولپانلىرى ئون يىل ئىلگىرىكىدىن تۆت ھەسسە ئاشقان. 100 ياشقا كىرگەنلەرنىڭ تەخمىنەن %84 ئاياللار، 100 ياشقا كىرگەنلەرنىڭ %90.63 دىن ئاشىپ كەتتى. 103 ياشتىن ئاشمايدۇ. چوڭشىش ئارىلىقىدا 100 ياشقا كىرگەنلەرنىڭ نىسبىتى ئەڭ يۇقىرى بولۇپ، 100 مىڭ كىشىنىڭ 39 ي 100 ياشقا كىرگەن. دۇڭجىڭدا بولسا 100 مىڭ كىشىنىڭ 11 ي 100 ياشقا كىرگەن. ياپونىيىدىكى ئەڭ ئۇزاق ئۆمۈر كۆرگەن ئەر 113 ياش، ئايال 115 ياش. ئايال ئۆمۈر چولپىنى بېنشىياڭ مېنجىن دۇنيا بويىچە ئەڭ ئۇزاق ئۆمۈر كۆرگەن ئايال دەپ قارالدى. سەھىيە-پاراۋانلىق، ئەمگەك ۋازارىتى ئۇ باشقىلارنىڭ ئۆزىنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىشىغا موھىتتا، بىراق ئۇ بەزىدە ئۆلتۈرۈپلا ئۆسۈلۈپ ئۆيىنىغاندەك قىلىقلارنى قىلىپ كېتىدۇ، دېدى.